

Prekentekest: Luk 6,36-42

Vær barmhjertige, slik deres Far er barmhjertig. Døm ikke, så skal dere ikke bli dømt. Fordøm ikke, så skal dere ikke bli fordømt. Ettergi, så skal dere få ettergitt. Gi, så skal dere få: Et godt mål, sammenristet, stappet og breddfullt, skal dere få i fanget. For i det målet dere selv måler med, skal det også måles opp til dere.»

Han fortalte dem også en lignelse: «Kan vel en blind lede en blind? Vil ikke begge falle i grøfta? En lærling står ikke over sin mester, men når han er utlært, blir han som sin mester.

Hvorfor ser du flisen i din brors øye, men bjelken i ditt eget øye legger du ikke merke til? Hvordan kan du si til din bror: 'Bror, la meg ta flisen ut av øyet ditt!' når du ikke ser bjelken i ditt eget øye? Din hykler! Ta først bjelken ut av ditt eget øye! Da vil du se klart nok til å ta flisen ut av øyet til din bror.

Slik lyder det hellige evangelium.

Denne bibelteksten er en del av Sletteprekenen hos Lukas. Sletteprekenen hos Lukas har mye til felles med Bergprekenen hos Matteus. Begge skjedde ute i naturen. De hadde ikke et skolehus som dette, men da Jesus sa at dersom en blind leder en blind, vil begge falle i grøften, da kunne han gjerne peke på en grøft og illustrere slik en god lærer også kunne i gammel tid i hus som dette. Og da Jesus snakket om flisen i øyet og bjelken, kanskje han fant en flis eller en bjelke på stedet. For det er et pedagogisk poeng å formidle gjennom flere sanser. Og Jesus var, slik gjerne flere av de lærere som har undervis i dette huset, en utmerket pedagog.

Der Jesus i Bergprekenen understreket at en disippel måtte leve et liv som langt overgikk de skriftlærdes og fariseernes rettferdighet, poengterte han i Sletteprekenen hos Lukas at en slik rett livsførsel handler om å leve etter verdier som kjærlighet og barmhjertighet. Med andre ord, Jesus utfordret sine disipler den gang, og det gjelder også oss disipler av i dag. Våre holdninger og hvem vi er viser seg i våre tenkte tanker, våre talte ord og de gjerninger vi gjør. Spørsmålet er bare; hvor godt kjenner vi oss selv?

Jeg var på Biltema på onsdag. Det hender jeg har god tid og tar livet med ro på et sted som Biltema, men på onsdag hadde jeg det litt mer travelt, og det var så treg betjening. Det var venting. Det var ferievikarer. Da jeg endelig fikk hjelp i den ene kassen, sa ekspeditøren at jeg likevel måtte over i den andre kassen for å betale. Måtte jeg da stille i enda en kø? Nei, jeg tok bare en elegant vending på stedet og la tingene på transportbåndet uten å se etter om det var kø fra før av. Og det var det nok, men jeg valgte å ikke se den veien.

Jo, jeg kan selv oppleve å irritere meg over at andre sniker i køen, men nå gjorde jeg det visst selv. Huff! Må det være sånn? Blir man aldri et bedre menneske? Jeg tror at det vi ser av disse sidene ved oss selv er som å se en flis

og ikke den store bjelken som vitterlig er der. Og enda verre, flisen ser man lettest hos sin neste, og kanskje ser man nesten ingenting hos seg selv.

Det er slike ting Jesus sier noe om i den teksten vi leste. Det er så stor forskjell mellom den lille flisen en ser og den enorme bjelken en ikke ser at det er rent komisk. Skal tro om ikke Jesus i det minste trakk på smilebåndet da han brukte denne sammenlikningen. Men det ligger et alvor og det er et faremoment i denne saken. Å gå med en bjelke i øyet er å famle rundt i blinde. Egentlig er det slik med oss alle at vi nok vet om farligere ting og tilbøyeligheter i våre liv enn å snike i en butikkø.

Jeg sier ikke at vi er kjeltringer. Det finnes alle grader. Vi ser fruktene av deres liv som dyrker ondskap og menneskefiendtlige tanker i terrorangrepet nå sist i Frankrike og slik vi selv ble rammet i 2011. Vi er på et annet lag vi som er kalt til å følge Jesus. Han ber oss gå kjærlighetens vei. Kjærlighetens vei er også barmhjertighetens vei, overbærenhetens vei, omtankens vei. Men å gå kjærlighetens vei handler også om å søke sannheten, både sannheten om Gud og sannheten om hvem en selv er.

I Salme 139 i Det gamle testamentet står det: «Ransak meg, Gud, og kjenn mitt hjerte, prøv meg og kjenn mine tanker! Se om jeg følger avguders vei, og led meg på evighetens vei!» Salme 139,23. I denne salmen ber vi Gud ransake hjertet. Og gjør han det, er det også en risiko for at vi på en dypere måte forstår hvorfor Jesus måtte dø på korset som en soning for alle våre synder. Ser vi først hvor fortapt vi mennesker er i oss selv, ser vi også lettere at vi trenger Jesus som Frelser og venn. For Gud er en hellig Gud, men også nådig og barmhjertig.

«Vær barmhjertige, slik deres Far er barmhjertig,» sa Jesus. Til det trenges det sunn selvinnsikt. Sunn selvinnsikt er noe annet enn å ha lav selvfølelse, å synes alle lykkes så mye bedre enn en selv, eller å dyrke sentimentale følelser. Barmhjertighet handler om å sette andre høyt og være der til hjelp og støtte, slik Den barmhjertige samaritan var det i Jesus sitt eksempel.

Vi trenger det gode synet, barmhjertighetens og kjærlighetens gode blikk for våre medmennesker. Jesus henvendte seg til hver og én i forsamlingen da han sa: «Din hykler! Ta først bjelken ut av ditt eget øye! Da vil du se klart nok til å ta flisen ut av øyet til din bror.»

Jesus kjenner sin forsamling. Han kjenner sine mange disipler. Hykleriet ligger oss gjerne nærmere enn vi liker å tro. Hyklery er å late som vi er bedre enn vi er, å spille skuespill på et vis. Det finnes selvsagt dem som aldri går i seg selv, aldri gjør opp status med tanke på egoisme, brudd på Guds bud og ukjærlig holdning til sin neste. Hos dem møter vi neppe barmhjertighet og ydmykhet.

La oss ikke være slike. La oss heller rette søkelyset mot oss selv og våre egne feil og mangler. Ikke for at det skal gjøre oss fortvilte eller oppgitte, men realistiske. Det handler om å kjenne seg selv for å kunne ta bjelken ut av sitt eget øye før en hjelper sin neste med en plagsom flis. Den ydmyke vet at det er

slik det forholder seg. En har selv så mye mer av tilbøyeligheter, drifter, lyster og kanskje også laster å slite med, enn det en kan se hos sin neste.

Ikke langt herfra, et sted langs veien inn til Dybing, ligger Frelsesarmeens rehabiliteringssenter for rusmisbrukere. Nå er dette nedlagt for tiden, men jeg har tenkt på det noen ganger at det skal stor ydmykhet og selvinnsikt til for å gjøre en god jobb blant mennesker som sliter. I noen fall, slik som i pinsevennenes Evangeliesentre, viser det seg at tørrlagte alkoholikere som vier sitt liv til å hjelpe andre, kan gjøre et fantastisk godt arbeid i møte med dem som sliter med de samme tingene. Det handler ganske sikkert om at for å være et godt medmenneske for folk som sliter, må man ha gått de nødvendige rundene med seg selv. Da kjenner en også seg selv igjen i andres svakhet og møter sin neste med ydmykhet.

Guds målestokk er en annen enn vår. Han ser hele bjelken. Han ser alt som er der, som bør settes ord på, tilgis og slik bli oppgjort og borte. Og velger du barmhjertighetens vei, så kan du også settes i stand til å hjelpe din neste med flisen. Da møter du ikke din neste ovenfra og ned, men som en medvandrer fra siden, en likemann eller kvinne, en som vil din neste bare godt. Da går du i lære hos ham som er så ydmyk av hjertet at han enda til gav seg selv, sitt liv til redning og frelse. I møte med Jesus blir vi seende.

Jesus sa: «Døm ikke, så skal dere ikke bli dømt. Fordøm ikke, så skal dere ikke bli fordømt. Ettergi, så skal dere få ettergitt. Gi, så skal dere få: Et godt mål, sammenristet, stappet og breddfullt, skal dere få i fanget. For i det målet dere selv måler med, skal det også måles opp til dere.»

Dette samsvarer bra med det som Paulus skriver om i 2Kor 9,6: «Den som sår sparsomt, skal høste sparsomt, og den som sår med velsignelse, skal høste med velsignelse.» Som nevnt hentet Jesus ofte sine eksempler fra folks hverdag. «Et godt mål sammenristet» var et hulmål, en form for krukke til bruk ved måling av mengde korn. Poenget er at vi skal fylle til randen det som vi gir fra oss, riste det og stappe det fullt, og i overført betydning være rause med å vise barmhjertighet, godhet og omtanke.

Derfor og av hensyn til våre medmennesker er det avgjørende viktig at vi lar disse ordene fra Jesus bli i oss og forme oss. Måtte en sund selvinnsikt fri oss fra dømmesyke, og måtte vår Herre gi oss den kjærlighet og barmhjertige holdning som både vi og vår neste trenger.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.